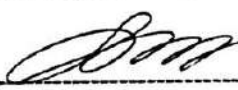

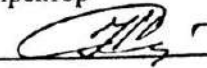

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Средняя общеобразовательная школа № 2 г.Алагир

РАССМОТРЕНО Руководитель ШМО Габолаева Ж.М. Протокол № 1 от «29» 08 2024 г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР Кочиева Т.Х. «30» 08 2024 г.	УТВЕРЖДЕНО Директор Сидомонидзе Ф.Н. Приказ № 102 от «30» 08 2024 г.
--	--	---

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная (осетинская) литература»
для 8 класса основного общего образования

Учитель Фардзинова Клара Хасановна

г.Алагир 2024

**Кусæн программæ
Ирон литературæйæ, 8 -æм кълас,
æдæппæт- 51 сах**

Æмбарынгæнен фыстæг

Программæ арæзт у Республикæ Цæгат Ирыстон – Аланийы иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæйы бындурыл (Дзæуджыхъæу: «Ир» - 2005, 208 ф.)

-Ирон литературæ. Чиныг- Хрестомати. 8 кълас. Джыккайты Ш.Ф

8-æм къласы скъоладзаутæ ахуыр кæнынц фольклор æмæ литературæйы хицæн уацмыстæ. Уыдон сты аив, мидисджын æмæ, скъоладзау йæ кармæ гæсгæ кæй бамбардзæн, ахæмтæ. Ардæм хаст цæуынц

Мадæлон литературæ нымæд у федералон, æнæмæнгхъæугæ предметыл, ног ахуырадон стандартты йын ис сæрмагонд бынат.

Ирон литературæ ахуыр кæныны нысантæ:

- литературæйы фæрцы скъоладзауты иумæйаг культурæ рæзын кæнын;
- литературæйы æмбарынад бацамонын;
- литературон уацмысыл æнцой кæнгæйæ, цардæн аргъ кæнын, цард æнкъарын;
- ахуырдаутæм рæзын кæнын чиныгкæсæджы культурæ;
- ныхасы арæхстдзинадтæ райрæзын кæнын æмæ а.д.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæзт программæтæ æмæ ахуыртæ «филологи»-йæ хъуамæ арæзт уой ахæм уагыл.

Мадæлон литературæ:

1) чингуытæ кæсын æмæ литературæ ахуыр кæныны ахадындзинад адæймаджы миддунейы рæзтæн цы пайда сты, уый бамбарын; чингуытæ кæсыныл фæцалх кæнын,

2) литературæ адæмы национ-культурон хæзна кæй у, адæмы цард хуыздæр бамбарыны фæрæз кæй у, уый æнкъарын;

3) мадæлон æвзагыл фыст хуыздæр уацмыстæ ахуыр кæныны фæрцы банкъарын кæнын мадæлон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæ, мадæлон æвзаг адæмæн сæ химбарынады фæрæз кæй у, уый;

4) хъомыл кæнын:

а) хорз эстетикон æнкъарæнтæ кæмæ ис,

æ) фысгæ æмæ дзургæ нихасы алыхуызон жанртæй пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ раст æргом кæнынмæ чи арæхсы,

б) бакаст уацмыс равзарынмæ, уый фæдыл хи хъуыдытæ раргом кæнын чи зоны;

в) уæгъд рæстæг чингуытæ кæсынмæ чи тырны, ахæм чиныгкæсæджы;

5) алыхуызон этнокультурон традицитæ цы аивадон уацмысы æвдыст цæуынц, уый раст æмбарыныл фæцалх кæнын;

б) амонин аивадон уацмысы структурон æмæ эстетикон æвзæрст.

Ирон литературæ ахуыр кæныны предметон фæстиуджытæ

Ирон литературæ ахуыр кæныны сæйрагдæр **нысантæ** сты:

- ирон литературæйæ аивадон текстты бындурыл зонындзинадтæ райсын; литературон уацмыс анализ кæнынмæ арæхстдзинад хуыздæр кæнын;
- аивадон уацмыстæ кæсыны культурæ рæзын кæнын.

Уымæ стыр нысаниуæг ис аивадон литературæйы фæрцы удварны хъомылады фарстатыл кусынæн, абоны рæстæгæн аргъ кæнын зонынæн; æгъдау, кад, намыс, патриотизм æмæ граждайнаг хæстæ цы сты, уый зонынæн; гуманон дунембарынад æмæ национ химбарынадæй хайджын кæнынæн; литературон уацмысы эстетикон æнкъарæнтæ æмбарынаг; ирон адæмы национ культурайы сæйраг миниуджытæ литературон тексты агурынаг; ирон литературæйы нысаниуæг æмбарынаг, йæ бастдзинад æндæр адæмты литературæтимæ, культурæтимæ иртасынаг.

Стандарттæм гæсгæ скъоладзаутæ литературæйæ райсдзысты ахæм зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæ:

-иумæйаг культурон-литературон арæхстдзинæдтæ: литературон уацмыс арф æнкъарын; ирон литературæйы бастдзинад æппæтдунеон литературæтимæ æмбарын; кæсыны культура бæрзонд кæнын; библиотекайы, интернеты ифORMаци агурын зонын;

-царды зынаргъдæр цы хæзнатæ сты, уыдон иртасынмæ арæхсын: алыварсы дунемæ уарзон цæстæй кæсын; царды алы фæзындмæ хи цæстæнгас дарын; æмбарын литературæйы нысаниуæг адæймаджы удварны хъомылады; адæймаджы фауинаг миниуджытæм критикон цæстæнгасæй кæсын; литературон уацмысы агурын дзуæппытæ зæрдæагайæг фæрстытæн;

-кæсыны культура бæрзонддæр кæнынмæ арæхстдзинад: литературон уацмысмæ сфæлдыстадон цæстæнгасæй кæсын; зæрдæмæ хæстæг темæтыл уацмыстæ æвзарын æмæ сæ кæсын; литературон уацмысы цы дуг æмæ культурайы кой цæуы, уыдоны æдыл арæзт диалогон ныхасы архайын; уацмысы сæйраг персонажты миддунейæн æмæ архайдтытæн аргъ кæнын зонын;

-ныхас кæнын; ныхасы стильтæй раст пайда кæнын зонын.

8- æм къласы программæмæ хаст сты фольклор сæмæ литературæйы хицæн уацмыстæ. Уыдон сты аив, мидисджын сæмæ, скъоладзау йæ кармæ гæсгæ кæй бамбардзæн, ахæмтæ. Программæ домæ дарддæр скъоладзауты кæсын сæмæ дзурыныл ахуыр кæнын. Ахуырдаутæ хъуамæ базонæй текст сæвзарын, йæ мидис рафæлгъауын сæмæ йæ радзурын. Уыдонæн раттын хъæуы бæлвырд зонинсæгтæ автор сæмæ йæ сфæлдыстады тыххæй. Лæмбынсæг кæсын хъæуы йæ аивдзинады сæуæлтæ.

8- æм къласы скъоладзаутæ хъуамæ базонæй уацмыс сæмæ йæ архайджыты тыххæй йæ хъуыдытæ зæгъын, цаутæн аргъ кæнын, уыдон цардимæ бæттын. Адæмон сфæлдыстад сæмæ литературæ рæзгæ фæлтæры ахуыр кæнынц уæздан уаг сæмæ йæ архайджыты тыххæй йæ хъуыдытæ зæгъын, цаутæн аргъ кæнын, уыдон цардимæ бæттын.

Кусæн программæмæ хаст ивддзинæдтæ

Ирон æвзаг æмæ литературæйы ахуырадон программæты (Дзæуджыхъæу, «ИР», 2005 аз) 8-æм къласы ирон литературæйæн лæвæрд цæуы 51 сахаты. Фæлæ ног ахуырадон стандартмæ гæсгæ арæзт базисон пъланы 4-æм варианты 8-æм къласы ирон æвзаг æмæ литературæйæн къуыри 3 сахаты йеддæмæ лæвæрд кæй нæ цæуы, уымæ гæсгæ ирон литературæйы сахæттæ, хъыгагæн, бæлвырд фæкъаддæр сты. Ацы хъуагдзинад баххæст кæнынæн базисон пълан амонæ, фæсурокты куыст æххæст кæнынæн цы рæстæг лæвæрд цæуы, уымæй къуыри 1 сахат ирон æвзаг æмæ литературæйæн дæттын. Афтæмæй, ирон æвзаг æмæ литературæйы ахуыртæ 8-æм къласы арæзт цæуынц ахæм хуызы:

ахуыры азы 1-аг æмбисы (первое полугодие):

ирон æвзаг: къуыри 2урочы;

ирон литературæ – къуыри 1сах.

ахуыры азы 2-аг æмбисы (второе полугодие):

ирон æвзаг: къуыри 1урок,

ирон литературæ – къуыри 2 урочы +1 сахат;

Афтæмæй, æдæппæт 8-æм къласы ирон литературæйæн ахуыры азы фыццаг æмбисы лæвæрд цæуы 17 сахаты, ахуыры азы дыккаг æмбисы –34сахаты

Нæ Кусæн программæ дæр арæзт цæуы ацы сахæттæм гæсгæ.

Программæйы мидис.

Адамон сфæлдыстад.

Таурæгъ- адамы дзургæ истори.3с

Историон – хъайтарон зарæг. 2с

Ирон литературæ. 19 æнус.

Хетæгкаты Къ. 8 с

Гæдиаты С.4 с

Брытъиаты Ел. 5с

Илас æрнигон 1с

Гаглойты Р. 2с

Ирон литературæ. 20 æнус.

Коцойты Ар. 3с

Малиты Г. 2с

Беджызаты Ч.3с

Хъуылаты С.3 с

Дзесты К. 3с

Хозиты Я.1с

Гулуту А.1с

Епхиты Т. 1с

Плиты Г.2с

Цæгæраты М.2с

Мыргазты Б.2с

Цæрукъаты А.1с

Джусойты Н.1с

Дзаболаты Х.

Бестауты Г

Сæйраг домæнтæ 8 – æм къласы ахуыргæнинæгты зоньндзинæдтæ æмæ

арæхстдзинæдтæм.

Уацмыстæ наизустъ ахуыр кæнынæн.

1. Хетæгкаты Къоста. «Сагъæс», «Азар!»
2. Брытъиаты Елбыздыхъо. «Хазби», иу монолог.
3. Илас æрнигон. «Фыд йæ фыртæн фæдзæхсы»
4. Анним. «Сæрибар»
5. Плиты Грис. «Авд цухъхъайы»

6. Бестауты Гиуæрги. «Сатанайы куывд»

Ахуырдаутæ хъуамæ зоной:

- уацмысы мидис, текст;
- уацмысы темæ æмæ сæйраг идея, йæ сюжет, йæ архайджыты фæлгонцтæ;
- аивадон фæлгонцтæ æмæ йæ аразæн фæрæзтæ; уацмысы композицион арæзт, йæ аивадон фæрæзтæ, йе взаджы æууæлтæ;
- наизусть ахуыр кæнынæн цы тексттæ лæвæрд цæуы, уыдон; цы терминтæ ахуыр кодтой, уыдон æмæ сæ нысаниуæг;
- эпикон, лирикон æмæ драмон уацмыстæ кæрæдзийæ цæмæй хицæн кæнынц, уый иртасын;
- авторы ахаст цаутæм æмæ геройтæм;

Ахуырдаутæ хъуамæ арæхсой:

- уацмысы тыххæй раныхас кæнын, кæнæ сочинении ныффыссын;
- цы фæдтой уый тыххæй радзурын æмæ ныффыссын;
- чингуыты цы фиппаинæгтæ æмæ амындтытæ ис, уыдонæй пайда кæнын;
- литературæ æмæ аивад царды цы ахъаз сты, уый раиртасын.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацион технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæггæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложени.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон
- тематикон
- хатдзæг

Урочыты хуызтæ:

- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок

- урок -кӕордты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок

Технологитæ:

- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннæ предметты бастдинадимæ

Ахуырадон-методикон æрмæджыты номхыгъд

1. Бзаров Р.С. История в осетинском предании: Сюжет о Чермене, - Владикавказ, 1993.
2. Джусойты Н. *Ирон аив дзырды сæрвæлтау*. Цхинвал, 1966 аз.
3. Джыккайты Ш. *Ныхасы фарн*. - Дзауджыхъæу, 1996 аз.
4. Джыккайты Ш. Критикон уацты æмбырдгонд. 2 хайы. – Дзæнджыхъæу,
5. Джыккайты Ш. Ирон литературæйы истори. Дзæуджыхъæу, 2002.
6. Салагаева З.М. Четыре этюда об осетинской прозе. – Орджоникидзе, 1970.
7. *Поэзийы фарн* : Критикон уацтæ. – Орджоникидзе, 1980 аз.
8. *Зонадон – критикон уацтæ*. – Дзæуджыхъæу, 1991 аз.
9. *Критикон уацты æмбырдгонд*. – Орджоникидзе, 1981.
10. *Вопросы осетинской литературы и фольклора*. – Владикавказ, 1993

№	сахæттæ	нымæц	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Фæстиуджытæ
1	5		«Нарты кадджытæ»-ирон адæмы эпос	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын кæнын.</p>	<p>Æмбарынад "фольклор" ("адæмон сфæлдыстад"). Адæмон сфæлдыстады хуызтæ æмæ сæйраг жанртæ. Эпос, таурæгътæ, историон зарджытæ. Мифтæ æмæ истори ирон фольклоры. Адæмон сфæлдыстады зонынадон, хъомыладон æмæ эстетикон ахадындынад. Истори æмæ адæмон æгъдæуттæ эпосы æмæ таурæгъты. Фольклор æмæ литературæйы бастдынад.</p>

			<p>«Нарты симд»-мидис</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын кæнын.</p>	<p>Зоной: текст, йæ мидис; йæ цаутæ æмæ сæ рæзт (сюжет); сæ хъайтарты, уыдоны æууæлтææмææмæ ахастытæ; -дзырдаивады хуызтæ; Арæхсой: - тексттæраст, аив æмæрæвдз кæсынмæ; - уацмысты мидис радзурынмæ; фæрстытæн бæстон дзуап дæттынмæ; -персонажтæн характеристикæ дæтттынмæ;".</p> <p>Кадæджы мидис. Нарты царды æууæлтæ. Аивады бынат Нарты царды. Акула-рæсугъды фауты мидис. Нæртон чызджы идеалтæ æмæ домæнтæ. Батрадзы хъайтарон сгуыхт.</p>
2		<p>«Ацæмæз æмæ Агуындæ-рæсугъд»-ы нарты царды нывтæ.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон</p>	<p>". Кадæджы мидис. Нарты царды нывтæ. Мифты бынат фыдæлты царды æмæ кадæджы. Ацæмæзы миниуджытæ, йæ фæлгонц. Музыкайы тых æмæ нысаниуæг.</p>	

				æвзагмæ уарзондзинад гурын	
3			Таурæгъ «Мачъидон Алыксан»-ы мидис.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Таурæгъы мидис. Æрыгон паддзахы сгуыхтытæ. Æнæфсисдзинад — фыдбылыз хæссæг. Зæронд лæджы куырыхон зонд, йæ амынды нысаниуæг. Истори æмæ таурæгъы æмахаст.</p>
4			Таурæгъ «Хъуды абырджытæ» - йы хæлардзинады тых.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Йæ мидис. Адæм æмæ паддзахы хицаутты быцæу. Цыппар æмбалы сгуыхтытæ. Хæлардзинады тых. Хъайтарты фæлгонцтæ. Адæмы ахаст "абырджытæм". Узæг буц кæныны æгъдау. Лæгдзинад æмæ патриотизмы мотив. Таурæгъы сюжетон арæзты сæйраг æууæлтæ.</p>
			Таурæгъ «Хуыцауы азар» -ы конфликт-хæс æмæ æнкъарæнты быцæу.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p>	<p>Таурæгъы мидис. Иæ конфликт — хæс æмæ æнкъарæнты быцæу. Райгуырæн бæстæйыл гадзрахатæй цæуын — фыдракæнд.</p>

			<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Адæмы тæрхон æмæ таурæггы сæргонды нысаниуæг. Кико — уæздан æмæ æгъдауылхæст адæймаг. Пирузы мидсагъæстгæ æмæ йæ хъызæмар. Хорз æмæ рæстдзинады уæлахиз.</p>
5		<p>Историон – хъайтарон зарæг «Задалески нана» -йы адæмы уæззау хъысмæт</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Зарæджы мидис. Ахсахъ Тимурь æрбабырст. Тохы æвирхъау нывтæ. Адæмы уæззау хъысмæт. Сабиты уавæр. Мады сгуыхт. Адæмы ахаст сæ ирвæзынгæнæгмæ. Зарæджы аивадон фæрæзтæ (эпитет, абарст).</p>

			<p>«Аслæмбед жы зарæг» - ы æфсымæрты сгуыхт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>"). Зарæджы мидис. Йæ конфликт — адæм æмæ æлдæртты быцæу. Æфсымæрты сгуыхтытæ. Бæтæйы фырттæ æмæ Кæсæджы æлдæртты быцæу. Будзи æмæ Аслæнбег — адæмы хæрзгæнджытæ. Геройты трагикон мæлæт.</p>
			<p>"Исахъы зарæг". Исahъ — сæрибарыл тохгæнæг..</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад</p>	<p>". Йæ мидис æмæ йæ аивадон арæзт. Исahъ — сæрибарыл тохгæнæг. Хъайтары трагикон хъысмæт.</p>

6	1		<p>Н/Р/К Нывæцæн хи равзæрст темæйыл (рацыд æрмагæй)</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>АИВАДОН ЛИТЕРАТУ РÆ</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад</p>	<p>Нывæфтыд литературæ — дзырдаивад. Йæ сæйраг æууæлтæ. Йæ хицæндзинад историон æмæ зонадон литературæйæ. Литературон уацмысы æвзаг. Ирон аив литературæйы равзæрд, йæ рæзты уавæртæ.</p>
7	4		<p>Къостайы уацмысты мидис æмæ идейæтæ. Поэты катыйы аххосæгтæ</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p>	<p>Хетæгкаты Къоста-адæмон поэт. Йæ цардвæндаг. Йæ уацмысты мидис æмæ идейæтæ. "Сагъæс". Поэты катыйы аххосæгтæ.</p>

			«Сагъæс»-ы. <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Поэты хæс æмæ нысан — адæмы иу кæнын, амондмæ сын фæндаг амонын, сæрибар æмæ фыдыбæстæйы сæраппонд тох кæнын.
8		Адæймаджы царды нысан- адæмы иу кæнын «Марды уæлхъус»-ы. Адæмы уæззау уавæр «Азар»-ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын	Адæймаджы царды нысан — хорз хъуыддæгтæ кæнын. Хорздзинад — номгæнæг, хæргæнæг - "æнæмæлæт".
9		Царды нывтæ «Ахуыр»-ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын	"Ахуыр". Уацмысы мидис. Царды нывтæ. Давæджы æууæлтæ. Литературæйы теори. Метоними.

				<p>аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Поэмæ «Чи дæ?»-йы.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Поэмæйы мидис — хæххон адæмы цард, иунæджы хъысмæт. Сидзæры уавæр, йæ удхайраг цард. "Куыст — цардæн фæрæз". Хъайтар — цардбæллон, куыстуарзаг, ныфсхаст, сыгъдæгзæрдæ адæймаг. Ирон чызджы уавæр патриархалон хæдзары, йæ хъысмæт. Æрдзы нывтæ поэмæйы.</p>	
10			<p>Историæмæ таурæгъ поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>". Поэмæйы мидис. Ирон царды нывтæ. Истори æмæ таурæгъ поэмæйы нывæсты. Адæмы тох хæдбардзинадыл, сæ патриотизм. Тыхгæнджыты æууæлтæ. Тæрхоны лæгтæ æмæ сæ уынаффæ. Гæнах аразыны нысан. Дæсны фæрсын æмæ йæ фæстиуæг.</p>	
			<p>Мад æмæ</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан</p>	<p>Мад æмæ сабийы</p>	

			<p>сабийы хъысмæт поэмæйы.</p>	<p>æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>хъысмæт. Литературæйы теори. Метафорæ.</p>
11	1		<p>Н/Р/К (дзургæ) проблемон фарстатæн дзуапп раттын.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
12	3		<p>Секъа – адæмон фыссæг. Ирон царды нывтæ «Айссæ»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p>	<p>Секъа — адæмон фыссæг. Йæ царды хабæртæ. Йæ бæллицтæ — рухс фидæн, сæрибар æмæ фæрныг цард.</p>

			<p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
		<p>Адæмы фæзминаг миниуджыт æ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>.Ирон царды нывтæ. Адæмы уавæр паддзахы заманы. Адæм æмæ хицауады быцæу. Уацмысы конфликт. Хицæутты фыдмитæ. Адæмы тох сæ бартыл æмæ сæ намысыл. Ахмæты хъысмæт. Йæ фæлгонц. Айссæйы хъысмæт. Адæмы фæзминаг миниуджытæ.</p>
13		<p>«Азау»- уарзондинады æнкъард таурæгъ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p>	<p>."Азау" — уарзондинады "æнкъард таурæгъ". Рагон ирон царды æууæлтæ</p>

				<p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Исбонь тых уацмысы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Исбонь тых адæмы царды. Фыдæлты æгъдæуттæ æмæ æнкъарæнты быцæу. Таймуразы тох йæ амондыл. Азауы тæригъæддаг хъысмæт. Хъайтарты фæлгонцтæ. Уарзондзинады уæлахиз. Адæмон æгъдæуттæ.</p>
14	1		<p>Фысгæ куыст. Проблемон фарстатæн дзуапп раттын.</p>		
15	4		<p>Елбыздыхъо - ирон театр саразæг, сæрибары фидиуæг.</p>		<p>Елбыздыхъо — ирон театр саразæг, сæрибары фидиуæг. Йæ цардвæндаг.</p>
16			<p>Трагеди «Хазби»-йы историон бындур.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,</p>	<p>Трагедийы конфликт — ирон адæм æмæ паддзахы быцæу. Уацмысы историон æмæ фольклорон бындур.</p>

				<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
17			<p>Хохаг царды нывтæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Хохаг царды нывтæ. Паддзахы хицауады фыдвæндтæ. Адæмы социалон дихдзинад.</p>
18			<p>Адæмы куырыхон зонд æмæ патриотизм.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Адæмы куырыхон зонд æмæ патриотизм. Ислам æмæ Нанайы фæлгонцтæ. Хазби — адæмон хъæбатыр. Йæ тохы нысан. Йæ трагедийы аххосæгтæ. Йæ фæлгонц.</p>

			<p>Хазби адамы хъæбатыр.</p> <p>–</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Уацмысы идейæ — национ иудзынад æмæ хæдбардынад.</p>
19	1		<p>Илас Æрнигон. Уацмыс «Хæрзбон»-ы идейæ. "Фыд йæ фыртæн фæдзæхсы".</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>". Ирон лæджы хъысмæт хæдхæцæгады уавæры. Фыдыбæстæйæ кæй фæхауæггаг, уый аххосæгтæ. Патриоты хъызæмар. Йæ уавæр æцæгæлон зæххыл. Уацмысы идейæ — Райгуыраæн бæстæ уарзын. Фæдзæхстыты мидис. Ирон лæджы æууæлтæ, йæ кад æмæ йæ намысы æвдисæнтæ. Мад æмæ Райгуыраæн бæстæ. Фыды зондахаст. Патриотизм — уацмысы идейæ. Литературæйы теори. Абарст.</p>
20	1		<p>Гаглойты Рутен Намыс - царды фарн.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p>	<p>Аллегорин радзырд. Намыс - царды фарн. Йæ уавæр тыхми æмæ хæрамы дунейы. Рæстдынадмæ</p>

				<p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	тырнын — Намысы нысан. Уацмысы идейæ — социалон хæрамæн тæрхон кæнын.
			Аноним Уацмыс «Сæрибар»- ы аллегориион мидис	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын	"Сæрибар". Уацмысы аллегориион мидис. Сæрибар — сылгоймаджы хуызы. Йæ сурæт æмæ йæ фæлгонц. Сæрибар — рухс амонд æмæ цард. Адæмы ахаст сæрибармæ. Уацмысы идейæ — сæрибарыл тох кæнын
21	1		Компьютеро н тест рацуд æрмæгæй	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын	
				<p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,</p>	

				<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
22	3		<p>Арсен – ирон аив дзырды зæрингуырды.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Коцойты Арсен - ирон аив дзырды зæрингуырды. Йæ царды хабæрттæ, йæ рухсадон куыст.</p>	
			<p>Радзырд «Декрет»-ы мидис.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>". Радзырды мидис - дини кусæджы хъысмæт цардивæн рæстæджы. Сауджыны митæ ног æхсæнадон уавæрты. Йæ миниуджытæ: мæнгард, дыдзæсгом, магуса. Кусæг лæг, йæ удыхъæд æмæ йæ зондахаст. Сатирæ æмæ юмор ацы радзырды.</p>	

23			<p>Фæлитой адæймаджы цард «Мырзæджы кæрьерæ»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Фæлитой адæймаджы цард.</p>
24			<p>Мидхæсты цаутæ æмæ сæ фæстиуджытæ «Æхцайы чырын»-ы</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>" Мидхæсты цаутæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Горæты уæззау уавæр</p>
25	1		<p>Цомахъ – сæрибары зараггæнæг æмæ рухстауæг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын,</p>	<p>Гæдиаты Цомахъ — сæрибары зараггæнæг æмæ рухстауæг. Йæ цардвæндаг. "Фын". Æмдзæвгæты цикл "Ахæстоны фыстытæй". Йæ</p>

			<p>проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>сæвзæрд, йæ иумæйаг мидис. Ахæсты тыхст æмæ зынтæ. Йæ фæндон. Лирикон геройы рæсугъд удыхъæд. "Арв нæры". Тызмæг æрдзы ныв. Мигътæ - талынджы символон фæлгонц. Дымгæ — змæлд æмæ тохы фæсномыг. Уарын — æрдз ногтæнæг, арвы нæрд — рухс хæссæг. Тохы мотив — уацмысы сæйраг хъуыды.</p> <p>"Æрæхсæв", "Райсом". Цомахъ æмæ йæ тохы æмбæлтты уавæр ахæстоны. Сæ тохы бæрзонд нысан — адæмы амонд, рухс æмæ сæрибары æгъдауттæ. Поэты фæндæттæ йæ Райгуырæн бæстæ æмæ йæ адæмы рухс фидæны сæраппонд. Æрдз — цард æмæ дунейы фидæуц.</p>
26	2	Малиты Геуæргийы сфæлдыстады ахадындзинад	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды,</p>	<p>Малиты Геуæргийы царды хабæрттæ. Поэты сфæлдыстады ахадындзинад дыгурон дзырдаивады рæзты. "Федог "Гъонгæси фурт мæгур Мæхæмæт</p>

				мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
			Æмдзæвгæ «Федог»-ы символон нысаниуæг.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	".Æмдзæвгæйы романтикон мидис. Поэты фæдзæхст фæсивæдæн: рухсмæ тырнын, кады хъуыддæгтæ аразын, намысджынай цæрын. Уацмысы символон фæлгонцты нысаниуæг.
27			Поэмæ «Гъонгæси фурт мæгур Мæхæмæт» - ы таурæгъон бындур.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	". Поэмæйы таурæгъон бындур. Адæмы уавæр стонг заман. Мæхæмæты фæзминаг миниуджытæ: ныййарджытыл аудын, уæздандзинад, хъару æмæ курдиат. Ханы ахаст Мæхæмæт æмæ йæ чызджы уарзондзинадмæ. Мæхæмæт æмæ Гиданнаы мæлæт, йæ социалон аххосæгтæ. Поэмæйы сюжет æмæ композици. Литературæйы теори. Терминтæ "сюжет" æмæ "композици".
28	3		Беджызаты Чермен. Уац мыс «Мæсгуытæ	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын,	Мæсгуытæ дзурынц", йæ иумæйаг характеристика

			<p>дзурынц»-ы иумайаг характеристикæ.</p>	<p>ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>(афæлгæст).</p>
29			<p>Таурæгъ – новеллæ «Æлбегаты Батай æмæ Бæрсæгаты чындз»-ы иумайаг мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>"Æлбегаты Батай æмæ Бæрсæгаты чындз".</p> <p>Таурæгъ-новеллæйы иумайаг мидис. Фыдæлты цард æмææгъдæуттæ, сæ аивадон равдыст. Батай æмæ йæ мыггаджы хъысмæт.</p>
30			<p>Фыдæлты цард æмæ æгъдæуттæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонаен уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p>	<p>Адæмы зæрдæйы уаг æмæ зондахаст, сæ гуманизм. Бæтæг — мыггаджы хистæр, адæмы фарн хæссæг.</p>

				<p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Уарзондзина д – царддæттæг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Уарзондзинад — цард дæттæг. Уацмысы æвзаджы æууæлтæ. Литературæйы теори. Таурæгъ.</p>
31	1		<p>Н/Р/К (дзургæ) проблемон фарстатæн дзуапп раттын.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p>	

				Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
32	3		Хъуылаты Созырыхъо. Ирон царды социалон быцæутæ «Хогаджы хъæстытæ»-йы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Фыссæджы цард æмæ сфæлдыстад. "Хогаджы хъæстытæ". Ирон царды социалон быцæутæ.
			Цамел æмæ Хадзионы фæлгонцтæ.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
33			Уацмыс «Музейы»-йы мидис, йæ сюжеты рæзт.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p>	"Музейы". Уацмысы мидис, йæ сюжетон рæзт. Гуырдиатг меньшевикты фыдракæндтæ. Уацмысы сæйраг

				<p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	архайджыты фæзминаг миниуджытæ.
34			<p>Фыййауы царды нывтæ «Фыййауы катай»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	"Фыййауы катай". Фыййауы царды нывтæ. Хицау æмæ æххуырсты ахастытæ.
35	1		<p>Дзесты Куыдзæг Тега – хæрзгæнæг «Тегайы бæлас»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,</p>	Фыссæджы сфæлдыстады æууæлтæ. Куыдзæг — радзырды дæсны. "Тегайы бæласы" мидис. Уацмысы сюжет.

				<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
36	1		<p>Хозиты Яков Поэты бæллиц æмæ фæндон «Терчы хъазт»-ы</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Поэты царды хабæртгæ. Йæ бынат ирон поэзийы. "Терчы хъазт". Поэт æмæ Терчы ныхас. Поэты бæллиц æмæ фæндон. Терчы раныхас (монолог), йæ царды таурагъ.</p>
37	1		<p>Гулуты Андрей Хæсты уæззау фæстиуджытæ æ «Хъæбатыр мæлæт»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>"Хъæбатыры мæлæт". Хæсты уæззау фæстиуджытæ. Советон адæмы хъайтарон тох фашистты ныхмæ.</p>

38	1с		<p>Епхиты Тэтæри Радзырд «Хуыйæндаг»-ы мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Хуыйæндаг". Радзырды мидис — фыдæгъдау адæймæгты фыдуынд митæ.</p>
39	2		<p>Плиты Грис Балладæ « Авд цухъхайы»-хæсты азар æмæ адæмы хъысмæт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Балладæ "Авд цухъхайы". Хæсты азар æмæ адæмы хъысмæт. Мады уавæр. Йæ ныхас йæ фыртты дзуаматимæ. Фыртты дзуаппытæ. Се сгуыхтытæ, сæ кады мæлæт. Авд чызджы хъысмæт.</p>
40			<p>Мады рухс фæлгонц.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын,</p>	<p>Мады рухс фæлгонц. Дарæс удджын кæнын æмæ йæ аивадон нысаниуæг уацмысы. Литературæйы теори. Термин балладæ.</p>

				<p>проблема раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
41	2		<p>Цæгæраты Максим. Нуцæйы хъысмæт, йæ удыхъæды миниуджыт æ «Фæстаг æхсæвы».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблема раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Фæстаг æхсæв". Мад æмæ райгуыраен зæхх. Нуцайы хъысмæт, йæ удыхъæды миниуджытæ.</p>
42			<p>Хохаг хъæуты уавæр цардивæнты.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблема раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p>	<p>Хохаг хъæуты уавæр цардивæнты. Адæймаджы ахаст фыды уæзæгмæ.</p>

				<p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
43	1		<p>Мыргазты Барис Хистæры ахаст «Æфцæгмæ»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Хистæр фæлтæры хъысмæт. Хистæры ахаст кæстæртæм. Хистæры хæс - рæзгæ фæлтæрыл аудын, фæндаг сын амонын. Цард - зын балц. Фæлтæрд лæджы ныстуан фæсивæдæн: лæгдзинад æвдисын, кады хъуыддæгтæ кæнын.</p>
44	1		<p>Гæбулты Мелитон Радзырд «Æнæмастæй цæр»-мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Радзырды мидис. Бинонты ахастдзинадтæ.</p>
			<p>Уацмысы моралон</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын,</p>	<p>Мады уарзондзинад йæ хъæбултæм.</p>

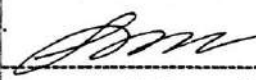

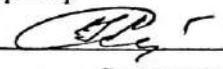
			идейæ. ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Цоты хæс. Мады хъысмæт.
45	1	Цæрукъаты Алыксандр. Æрдз æмæ адæймаджы бастдзинад «Цымæ мын цы дзуры?» - йы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	"Цымæ мын цы дзуры?.." Æрдз æмæ адæймаджы бастдзинад. Адæмы истори. Иры намыс æмæ трагикон цаутæ. Патриотизмы мотивтæ уацмысы. Литературæйы теори. Термин сидæн.
		Горзы лæгдзинад «Цардæй мæлæты æхсæны» - йы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын	Радзырд "Цардæй мæлæты æхсæн". Йæ мидис.

			<p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
46	1	<p>Джусойты Нафи. Патриотизм ы мотивтæ «Ныстуан Иры фæсивæдмæ »-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>"Ныстуан Иры фæсивæдмæ". Æмдзæвгæйы мидис — адæймаджы рæсугъд фæндиæгтæ. Патриотизмы мотивтæ. Поэты сагъæс Ирыстоны фидæныл.</p>
47	1	<p>Дзаболаты Хазби Уазæгæн æгъдау кæнын æмдзæвгæ «Ис ахæм лæг хæхты»- йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы</p>	<p>"Ис ахæм лæг хæхты". Æмдзæвгæйы мидис. Хуымæтæг хæххон лæджы уæздандзинад. Уазæгæн æгъдау кæнын. Таурæгъты мидис. Æмдзæвгæйы идейæ. "Ирон кафт". Ирон кæфтыты хицæн хуызтæ, сæ поэतिकон нывæвдыст. Сæ бастдзинад адæмы цардимæ. Поэты хъуыдытæ.</p>

				ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
48	1		Бестауты Геуæрги. Æрдзы æндзыгдзин ад «Стай сырдноны»-йы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Æрдзы æндзыгдзинад. Стайы уавæр ахæстæй æмæ сæрибарæй. Стайы æууæлтæ æрдзон уавæрты. Уацмысы идейæ — сæрибардзинадæн кад кæнын, цагъардзинадыл хъоды кæнын. Литературæйы теори. Терминтæ метоними, антитезæ
49	1		Компьютер он тест рацыд æрмагæй	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
				Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын,	

			<p>ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
50	1		<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
51	1			

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Средняя общеобразовательная школа № 2 г.Алагир

РАССМОТРЕНО Руководитель ШМО Габолаева Ж.М. Протокол № 1 от «29» 08 2024 г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР Кочиева Т.Х. «30» 08 2024 г.	УТВЕРЖДЕНО Директор Сидомонидзе Ф.Н. Приказ № 102 от «30» 08 2024 г.
--	--	---

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной (осетинский) язык»
для 8 класса основного общего образования

Учитель **Фардзинова Клара Хасановна**

г.Алагир 2024

Кусæн программæ ирон æвзагæй 8-æм къласæн

Кусæн программæ цæттæгонд у Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы ахуырад æмæ наукæйы Министрады уынаффæмæ гæсгæ фидаргонд программæйы бындурыл (Ирон æвзаджы программæ 1-11 къластæн. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2014. – 76 ф.).

Къæлиндарон-тематикон пъланы бæрæггонд æрцыдысты канд æвзаджы темæтæ нæ, фæлæ ныхасы темæтæ дæр, 8-æм къласы ирон æвзаджы чиныджы куыд лæвæрд сты, афтæмæй (Ирон æвзаг: ахуыргæнæн чиныг 8 къласæн / Дзасохты Ф. - Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2014. – 192ф.)

№	ны - мæ ц	Урочы темæ	сах	Ахуыры фæстиуджытæ (ФПАС-мæ гæсгæ)			Ахуырадон архæйдтытæ
				Предметон	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Удгоймагон	
1.		5-7 кълаесты цы æрмæг базыдтой, уый зæрдыл æрлæууын кæнын	2	Æрдзурын мадæлон æвзаджы ахадындзинад ыл адæймаджы царды, ныхас æмæ æвзаджы хицæндзинад тыл,.	Коммуникатив он: ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынадтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Мадæлон æвзаджы ахадындзинад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ (сочинени-хæдзармæ куыст)
2.		<i>Синтаксис. Пунктуацн. Дзырдбаст.</i> Дзырдбасты тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын. Дзырдбасты	3 1	Бацамонын дзырдбасты хицæндзинадтæ, дзырдбаст аразыны мадзæлттæ	Коммуникатив он: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй	Ирон лексикайы хъæздэгдындзинад æнкъарын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст

	хуызтæ сæйраг дзырды морфологион арæзтмæ гæсгæ «Афæдзы афонтæ»			сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонаен: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын		
.3	Бастдзинады хуызтæ дзырдбасты. Æмарæзт. Æфтыдад. «Фæззæг»	1	Бацамонын дзырдбасты хицæндзинаедтæ, дзырдбаст аразыны мадзæлттæ	Коммуникатив он: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмагæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонаен: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Эстетикон æнкъарæнтæ рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
4.	Хуымæтæг хъуыдыйад . Хуымæтæг хъуыдыйады интонаци. Логикон цавд. «Райгуырæн бæстæ»	1	Бацамонын хъуыдыйады хуызтæ сæ загъды нысан æмæ интонацимæ гæсгæ	Коммуникатив он: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмагæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонаен: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ирон лексикайы хъæздыгдзинад æнкъарын	Синтаксисон æвзæрстытæ, сфæлдыстадон куыстытæ

5.		<p>Хуымæтæг хъуыдыйад. Дзырдты рæнхъæвæрд хуымæтæг хъуыдыйады.</p> <p>«æрдз нæ дараг»</p>	1	<p>Бацамоньндз ырдты рæнхъæвæрд хуымæтæг хъуыдыйады.</p>	<p>Коммуникатив он: ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ.</p> <p>Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын.</p> <p>Базонæн: æвзаджы æмбарындæтæ зæрдыл æрлæууын кæнын</p>	<p>Индивидуалон куыст кæнынмæ æмæ къорды архайынмæ разæнгард кæнын</p>	<p>Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст</p>
6.		<p>Бæрæг кæнæм, цы базыдтам, уый.</p>	1		<p>Коммуникатив он: комкоммæ ныхас аразын, нывтæм гæсгæ хъуыдыйæдтæ аразын</p> <p>Регулятивон: хи архæйдтытæм хъус дарын.</p> <p>Базонæн: хи ныхас раст рацаразын зонын; хъуыдыйады тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын</p>	<p>Фыдыбæстæ æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын</p>	<p>Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст</p>
7.		<p>Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. сæйраг æмæ зæгъинаг. Хъуыдыйады грамматикон бындур.</p> <p>« Адæм æмæ æрдз»</p>	1	<p>Бацамоньн хъуыдыйады сайраг уæнгтæ, базонгæ кæнын хъуыдыйады грамматикон бындурымæ</p>	<p>Коммуникатив он: ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ.</p> <p>Регулятивон: ах уырадон нысан æвæрын.</p> <p>Базонæн: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст</p>	<p>Мадæлон æвзаджы аивдзинад æнкъарын; орфографион нормæтæй пайда кæнынмæ тырнындзинад гуырын кæнын</p>	<p>Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзинад бæрæг кæнын</p>

					сбæрæг кæнын.		
8.		Хъуыдыйад ы сæйраг уæнгтæ. Сæйраты арæзт. «Нæ ирон æгъдаутгæ »	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынаedt æй ныхасы мидæг пайда кæныныл	Коммуникатив он: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон ныхан æвæрын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Мадаелон æвзаджы аивдзинад æнкъарын; орфографион норматæй пайда кæнынмæ тырнындзинад гуырын кæнын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуало н бафарст; фронталон бафарст
9.		Зæгъинаг. Зæгъинаджы хуызтæ. Хуымæтæг мивдисæгон зæгъинаг. Амад мивдисæгон зæгъинаг. «Зæххыл кад дæр ис æмæ цард дæр»	1	Бацæмоннын хъуыдыйады сайраг уæнгтæ, базонгæ кæнын хъуыдыйады грамматикон бындуриуæ	Коммуникатив он: искаей ныхасмæхъусын, аргъ ын кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: х и архæйдтытæм хъус дарын. Базонæн: æвзаджы æмбарынаedtæ зæрдыл æрлаууын кæнын	Эстетикон æнкъарæнтæ рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордт ы куыст, индивидуало н куыст
10.		Зæгъинаджы хуызтæ. Амад номон зæгъинагтæ «Уæздан æгъдауджын лæджы хонинц»	1	Бацæмоннынзæ гъинаджы хуызтæ	Коммуникатив он: нхи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарей сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Индивидуалон куыст кæнынмæ æмæ къорды архайынмæ разæнгард кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ.

11.		Тире сәйрат әмә зәғһинаджы әхсаән. «Ирон культура»	1	Бацамонын тире әварыны әгьдәутгә.	Коммуникатив он: ныхасмәхъусын, әмбарын әй; хи хъуыдытә әргом кәнын ныхасы нысан әмә уавәрмә гәсгә. Регулятивон: хи архәйдтытәм хъус дарын. Базонән: әвзаджы әмбарынадтә зәрдыл әрләууын кәнын	Фыдыбәстә, мадәлон әвзагмә уарзондзинад гуырын кәнын	Рацыд әрмәг сфәлхат кәнын, фәцалх кәнын грамматикон әмбарынадтә әй ныхасы мидәг пайда кәныныл
12.		Бәрәг кәнәм, цы базыдтам, уый	1		Коммуникатив он: ныхасмәхъусын, әмбарын әй; хи хъуыдытә әргом кәнын ныхасы нысан әмә уавәрмә гәсгә. Регулятивон: хи рәдыдтытә раст кәнын хи архәйдтытәән аргъ кәнын. Базонән: хи ныхас раст рацаразын, проблемә раст сбарәг кәнын.		
13.		<i>Хъудыйады фәрссаг уәнгтә</i> Әххәстгәнән Йә нысаниуәг. «Әвзәгтә. Култура»	7 1	Бакусын хъуыдыйады фәрссаг уәнгтыл, әххәстгәнән ыл	Коммуникатив он: ныхасмәхъусын, әмбарын әй; хи хъуыдытә әргом кәнын ныхасы нысан әмә уавәрмә гәсгә. Регулятивон: хи архәйдтыты фәтк хибарәй сбәлвырд кәнын; хъәугә информаци ссарын әмә рахицән кәнын. Базонән: хи ныхас раст рацаразын,	Индивидуалон куыст кәнынмә әмә кьорды архайынмә разәнгард кәнын	Синтаксисон әвзәрстытә. Кәрәдзийы куыстыты хәрзхәәддзи над бәрәг кәнын. Кьордты куыст. Сфәлдыстадон куыстытә.

					проблема раст сбарæг кæнын.		
14.		Комкоммæ æмæ фæрссаг æххæстгæн æнтæ. Æххæстгæн æнты бастдзинад, цы дзырдтæ фæбæрæг кæнынц, уыдонимæ «Удварны æууæлтæ»	1	Рацыд æрмаг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынаedt æй ныхасы мидæг пайда кæныныл	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ. Регулятивон: хи и хъуыдытæ раргом кæнынаен хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын.	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындианд рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстыгæ, предметы æрфыст цæттæ кæнын
15.		Бæрæггæнае н. Цавæр ныхасы хæйттæ вæййынц бæрæггæнае нтæ. Бæрæггæнае нты бастдзинад, цы дзырдтæ фæбæрæг кæнынц, уыдонимæ «Удварны æууæлтæ»	1	Хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдты синтаксисон æвзæрстыгæ.	Коммуникатив он: ныхасмæхъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ. Регулятивон: хи и рæдыдтыгæ раст кæнын, хи архæйдтытæн аргъ кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынаedtæ зæрдыл æрлаууын кæнын	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Синтаксисон æвзæрстыгæ. Кæрæдзийы куыстыгы хæрзхæддзи над бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстыгæ.
16.		Æмхасæн «Удварны æууæлтæ»	1	æрхæцæн нысæнтгæ æмхасæнимæ	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ. Регулятивон: хи и хъуыдытæ раргом кæнынаен хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн:	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Тексты пунктуацион анализ. Хъуыдыйæдтæ æмхасæнтимæ æвзарын.

					хибарæй архайын, хи архæйдтыты хæрзхæддзинад бæрæг кæнын		
17.		Фадатон дзырдтæ. Афоны фадат. Бынаты фадат. «Чиныг зонындзинæд ты къæбиц»	1	Бацамонын фадатон дзырдты хуызта	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи и хъуыдытæ æргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн: хибарæй архайын, архæйдтыты хæрзхæддзинад бæрæг кæнын	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст	Къордты куыст. Сфæлдыстадо н куыстытæ.
18.		Фадатон дзырдтæ. Архайды хуызы фадат. Æфсоны фадат. Нысаны фадат. «Нæ истори, нæ рагфыдæлтæ»	1	Бацамонын фадатон дзырдты хуызта	Коммуникатив он: къорды кусынмæ арæхыныл кусын. Регулятивон: хи архæйдтытæ æмæ къорды уæнгты архæйдтытæн фæтк аразын. Базонæн: вазыгджын хъуыдыйады арæзт, хуымæтæг хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ æнкъарын	Индивидуалон куыст кæнынмæ æмæ къорды архайынмæ разæнгард кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Вазыгджын хъуыдыйæдт æй пайда кæнгæйæ, цардæй ист цауы тыххæй дзурын
19.		Бæрæг кæнæм, цы базыдтам, уый	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынадт æй ныхасы мидаг пайда кæныныл	Коммуникатив он: ахуыргæнæг æмæ æмкъласонтимæ иумæ кусын зонын, ахуырадон диалог аразын Регулятивон: хи архæйдтытæн фæтк аразын, раст сæ кæнын, сæ фæстиуджытæ	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнындзинадыл куыст	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ

					равзарын зонын Базонан: комкоммæ ныхас цы хъуыдыйæдты ис, уыдоны арæзт æмбарын, ахæм хъуыдыйад саразын зонын.		
20.	<i>Иувæрсыг хъуыдыйæ дтæ.</i> Иувæрсыг хъуыдыйæд ты дыууæ къорды. «Удварны æууæлтæ»	7 1	Лæмбынæгда р æрлæууын иувæрсыг хъуыдыйæдт ы хуызтыл	Коммуникатив он: ахуыргæнæг æмæ æмкъласонтимæ иумæ кусын зонын, ахуырадон диалог аразын Регулятивон: хи архæйдтытæн фæтк аразын, раст сæ кæнын, сæ фæстиуджытæ равзарын зонын Базонан: комкоммæ ныхас æмæ диалогон ныхасы арæзт æмбарын, диалоджы архайын зонын	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындианд рæзын кæнын	Фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Кæрæд зийы куыстыты хæрзхæддзи над бæрæг кæнын	
21.	Бæлвырдц æсгомон иувæрсыг хъуыдыйæд тæ. «Райгуыра н зæххы ад»	1	Бакусын бæлвырдцæсг омон иувæрсыг хъуыдыйæдт ыл	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ; мадæлон æвзаджы аивгæнæн мадзæлттæй пайда кæнгæйæ, монологон ныхас аразын. Регулятивон: х и хъуыдытæ раргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонан: хи ныхас раст рацаразын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын. Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст.	Фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзи над бæрæг кæнын	
22.	Æбæлвырд цæсгомон иувæрсыг	1	Бакусын æбæлвырдцæ сгомон	Коммуникатив он; фæрстытæ æвæрын зонын	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын.	Къордты куыст. Сфæлдыстадо	

	<p>хъуыдыйæт æ.</p> <p>«Нæ фыдæлты хæзна»</p>		<p>иувæрсыг хъуыдыйæдт ыл</p>	<p>быцау кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зонындзинадтæ) логикон æгъдауæй раварын.</p>	<p>Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст</p>	<p>н куыстытæ.</p>
23.	<p>Иумæйагц æсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.</p> <p>«Æмбисонд хæссаг-зондамонæ г»</p>	1	<p>Бакусын иумæйагцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдт ыл</p>	<p>Коммуникатив он; хи хъуыдытæ æргом кæнын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зонындзинадтæ) логикон æгъдауæй раварын.</p>	<p>Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын. Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст</p>	<p>Фысгæ нихасы рæзтыл куыст.</p> <p>Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзи над бæрæг кæнын</p>
24.	<p>Æнæцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдтæ.</p> <p>«Нæ лымæн царæгойты дуне»</p>	1	<p>Бакусын æнæцæсгомон иувæрсыг хъуыдыйæдт ыл</p>	<p>Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ нихасы хæрзхæддзинад ыл кусын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын зонын.</p> <p>Базонæн: фысгæ æмæ дзургæ нихас аразгæйæ æвзаджы æгъдаутгæм æмбаргæйæ хъус</p>	<p>Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын. Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст</p>	<p>Дзургæ æмæ фысгæ нихасы рæзтыл куыстытæ; тексты анализ</p>

					дарын		
25.		Номхуындо н иувæрсыг хъуыдыйæд тæ. «Нæ рагфыдæлт ы цард»	1	Бакусын номхуындо н иувæрсыг хъуыдыйæдт ыл.	Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ ныхасы хæрзхæддинад ыл кусын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын зонын. Базонæн: фысгæ æмæ дзургæ ныхас аразгæйæ æвзаджы æгъдæуттæм æмбаргæйæ хъус дарын	Хи дзырдуат фæхъæздыгдæр кæнынмæ тырнын	Къордты куыст, индивидуало н куыст
26.		Иувæрсыг хъуыдыйæд тæй цы базыдтам, уый бафидар кæнын. «Удварны æууæлтæ»	1		Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. Базонæн: дзырдуæттæй пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.	Ирон æвзаг ахуыр кæнынмæ разæнгарддинад рæзын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; тексты анализ
27.		Бæрæг кæнæм, цы базыдтам, уый	1				
28.		Æххæст æмæ æнаæххæст хъуыдыйæд тæ. «Удварны хæзнатæ»	1	Бакусын æххæст æмæ æнаæххæст хъуыдыйæдт ыл.	Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. Базонæн: дзырдуæттæй пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	. Сфæлдыстадо н куыстытæ.

29.		<p>Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ</p> <p>Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтытæ хай æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын.</p> <p>«Мæ райгуыраен хъæу»</p>	7 1	<p>Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, хиныхасы мидаг рацыд æвзаджы иуæгтæй пайда кæныныл ахуыр кæнын; рæдыдтытæ раст кæныныл архайын</p>	<p>Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: дзырдæтгæй пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.</p>	<p>Хи дзырдуат фæхъæздыгдæр кæнынмæ тырнын</p>	<p>Сфæлдыстадон куыстытæ.</p>
30.		<p>Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ</p> <p>«Ирыстонны историон цыртдзæвæнтæ»</p>	1	<p>Бакусын хъуыдыйады æмхуызон уæнгтыл</p>	<p>Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: æфсоны-фæстиуæджы ахастытæ æргом кæнын; текст-тæрхон аразын.</p>	<p>Хи дзырдуат аивдæр кæнынмæ тырнын</p>	<p>Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ</p>
31.		<p>Бæттæгтæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ.</p> <p>«Удварны хæзнатæ»</p>	1	<p>Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынадтæй ныхасы мидаг пайда кæныныл</p>	<p>Коммуникатив он; фæрстытæ æвæрын зонын быцау кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: хи архæйдтыты</p>	<p>Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындианд рæзын кæнын</p>	<p>Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзи над бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.</p>

					рефлексии; хи хъуыдытæ (зонындзинадтæ) логикон æгъдауæй раварын.		
32.	Æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæ нтæ. «Удварны хæзнатæ» «Ирыстоны историон цыртдзæвæ нтæ»	1	Бацамонын æмхуызон æмæ алыхуызон бæрæггæнæнт æ	Коммуникатив он: дзургæ æмæ фысгæ ныхас раст кæнын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын. Базонæн: дзырддзæвæ пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.	Ныхасы темæйы бындурыл бакæнын хъомыладон куыст, тексттæн монон-эстетикон æгъдауæй аргъ кæнын.	Сфæлдыстадо н куыстытæ. Къордты куыст.	
33.	Æмхуызо н уæнгты иугæнæг дзырдтæ. Æрхæцæ н нысæнтт æ иугæнæг дзырдтим æ. «Мæргът ы цардæй»	1	Бацамонын æмхуызон уæнгты иугæнæг дзырдты æрхæцæн нысæнтты æгъдауттæ	Коммуникатив он; фæрстытæ æварын зонин быцау кæнын зонин хи хъуыдытæ æргом кæнын зонин. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зонындзинадтæ) логикон æгъдауæй раварын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ	
34.	Бæрæг кæнæм, цы базыдтам , уый.	1		Коммуникатив он: къорды кусын; хи æмæ искай ныхас раст кæнын. Регулятивон: къорды ахуырадон архæйдтыты	Хибарæй архайын, хи архæйдтыты хæрзхъæддзинад бæрæг кæнын	Къордты куыст, индивидуало н куыст	

					фæтк сбæрæг кæнын. Базонæн: дзырдуеттæй пайда кæнын; анализ и синтез кæнын.		
35.	<p><i>Сидæнт æ, бавæргæ дзырдтæ æмæ æвæстхæ æртæ</i></p> <p>Хъуыдый æдтæ сидæнти мæ.Æрхæ цæн нысæнтт æ сидæнти мæ.</p> <p>«Удварны æууæлтæ»</p>	8 1	Бацамонын сидæны тыххæй æмбарынад, сидæны бынат хъуыдыйады	<p>Коммуникативон: хи æмæ искæйныхас раст кæныныл архайын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: анализ и синтез кæнын; хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ) логикон æгъдауæй раварын.</p>			
36.	<p>Æрхæцæн нысæнтт æ хъуыдый æдты сидæнти мæ.</p> <p>«Æрдз Хуыцауæй адæймагыл фæдзæхсту»</p>	1	Бацамонын сидæны бынат хъуыдыйады. Æрхæцæн нысæнтты æварыны фæтк.	<p>Коммуникативон; фæрстытæ æварын зонын быцау кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: хи</p>	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ тырнындзианд рæзын кæнын	Сидæнтимæ хъуыдыйæдтæ аразын	

					архæйдтыты рефлексии; хи хъуыдытæ (зониндзинæдтæ) логикон æгъдауæй раварын.		
37.	Бавæргæ арæзтытæ. Æрхæцæн нысæнттæ бавæргæ арæзтытим æ. «Ирыстоны историон цыртдзæвæ нтæ»	1	Бацамонын бавæргæ арæзтытæ, æр хæцæн нысæнтты æварыны фæтк.	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: х и хъуыдытæ æргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын.	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ, предметы æрфыст цæттæ кæнын	
38.	Бахæсгæ арæзтытæ. Æрхæцæн нысæнттæ бахæсгæ арæзтытим æ. «Дун-дуне- нæ алфæмблай »	1	Бацамонын бахæсгæ арæзтытæ, æрхæцæн нысæнтты æварыны фæтк.	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлекси; хи хъуыдытæ (зониндзинæдтæ) логикон æгъдауæй раварын.	Къорды кусынмæ разæнгард кæнын	Къордты куыст, индивидуало н куыст	

39.		Бæрæг кæнæм, цы базыдтам, уый	1		<p>Коммуникатив он; фæрстытæ æвæрын зонын быцæу кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ)) логикон æгъдауæй раварын.</p>	Ирон æвзаг ахуыр кæнынмæ разæнгарддзинад хъомыл кæнын	
40.		<p>Бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ.</p> <p>«Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ»</p>	1	Бацамонын бавæргæ æмæ бахæсгæ арæзтытæ	<p>Коммуникатив он; фæрстытæ æвæрын зонын быцæу кæнын зонын хи хъуыдытæ æргом кæнын зонын.</p> <p>Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын.</p> <p>Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындзинæдтæ)) логикон æгъдауæй раварын.</p>	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ
41.		Рацыд æрмæг бафидар кæнын.	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын	<p>Коммуникатив он: хи хъуыдытæ раргом кæнынæн цы æвзаджы</p>	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ.

		«Ирыстоны историон цыртдзæвæнтæ»		грамматикон æмбарынадтæй ныхасы мидæг пайда кæныныл	иуæгтæ хъæуы, уый æмбарын, равзарын сæ зонын Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннæмæ рахизын зонын Базонæн: иумæйаг æмæ сæрмагонд номдарты ахадындынад æмбарын		Иумæйаг æмæ сæрмагонд номдартæй пайда кæнгæйæ, цардæй ист цауы тыххæй таурагъон текст аразыныл кусын.
42.		Бæрæг кæнæм, цы базыдтам, уый			Коммуникативон: хи хъуыдытæ раргом кæнынæн цы æвзаджы иуæгтæ хъæуы, уый æмбарын, равзарын сæ зонын Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннæмæ рахизын зонын Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындынадтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст; дидактикон хъазт
43.		<i>Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгтæ</i> Хъуыдыйады иртæстгонд уæнгты тыххæй æмбарынад . «Æрдз	4 1	Бацамонын хъуыдыйады иртæстгонд уæнгты тыххæй æмбарынад.	Коммуникативон: искаей ныхасмæ хъусын, аргъын кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннæмæ	Хибарæй кусынмæ, хибарæй зонындынадтæ исынмæ тырнын	Синтаксисон æвзæрстытæ. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæдди над бæрæг кæнын. Къордты куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.

		Хуыцауæй адæймагыл фæдзæхст у!»			рахизын зонын Базонæн: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын		
44.		Иртæстгон д бæрæггæнæ нтæ æмæ æмхасæнтæ . «Удварны миниуджыт æ»	1	Фæцалх кæнын иртæстгонд бæрæггæнæнт æ æмæ иртæстгонд æмхасæнтæ кæрæдзийæ иртасыныл	Коммуникатив он: искæй ныхасмæ хъусын, аргъ ын кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннæмæ рахизын зонын Базонæн: æвзад жы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ирон æвзаг ахуыр кæнынмæ разæнгарддинад хъомыл кæнын	Кæрæдзийы куыстыты хæрзхæддзи над бæрæг кæнын
45.		Иртæстгонд фадатон дзырдтæ. «Æрдз æмæ адæймаджы' хсæн гармони (бастдзинад)	1	Бацамонын хъуыдыйады иртæстгондфа датон дзырдтæ	Коммуникатив он: искæй ныхасмæ хъусын, аргъ ын кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннæмæ рахизын зонын Базонæн: иртæстгонд уæнгтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Хибарæй кусынмæ, хибарæй зонындинаедтæ исынмæ тырнын	Дидактикон хъæзт; дзырдбыдтæ æххæст кæнын; тексты анализ
46.		Бæрæг кæнæм, цы базыдтам,	1	Рацыд æрмаг сфæлхат кæнын, фæцалх	Коммуникатив он: искæй ныхасмæ хъусын, аргъ ын	Хибарæй кусынмæ, хибарæй	Морфологион æвзæрстытæ; дзырдбæстыт

		уый.		кæнын грамматикон æмбарынаедт æй ныхасы мидæг пайда кæныныл	кæнын; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннаемæ рахизын зонын Базонæн: иртæст гонд уæнгтæ зæрдыл æрлаууын кæнын	зонындзинаедтæ исынмæ тырнын	æ æмæ хъуыдыйæдт æ аразыныл куыст
47.		<i>Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас</i> Комкоммæ æмæ фæрссаг ныхас. «Æрдз на дарæг»	5 1	Равзарын тексты хуызтæ, æрфыстон тексты æууæлтæ; бацæттæ кæнын текстмæ хæстæг изложении фыссынмæ	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрма гæсгæ. Регулятивон: х и хъуыдытæ раргом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын.	Сфæлдыстадон куыст кæнынмæ разæнгарддзинад	Текстæн пылан аразыныл куыст; пыланмæ гæсгæ текст хи ныхæстæй радзурын; хи текст фыссын
48.		Æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасы. «Удварны миниуджытæ »	1	Бацамонын комкоммæ ныхасы æрхæцæн нысæнтты æвæрыны фæтк	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ раргом кæнынæн пайда кæныныл архайын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннаемæ рахизын зонын Базонæн: æвзагон хицæндзинаедтæ иртасын	Хибарæй кусынмæ, хибарæй зонындзинаедтæ исынмæ тырнын	Къордты куыст, индивидуало н куыст
49.		Диалог. Цитатæ. Æрхæцæн диалог æмæ цитатæйы «Удварны	1	Бацамонын диалог, цитатæ, æрхæ цæн нысæнтты æвæрыны	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ раргом кæнынæн пайда кæныныл архайын.	Иртасæн куыстытæ æххæст кæнынмæ тырнын	Тексты анализ; темæмæ гæсгæ æнцойгæнæн

		миниуджытæ »		фæтк	Регулятивон: ахуырадон архæйдтытæ бæлвырд кæнын, иу архайдæй иннаемæ рахизын зоны Базонæн: æвзагон хицæндзинаедтæ иртасын		схематæ æмæ таблицагæ цæттæ кæнын
50.		Бæрæг кæнæм, цы базыдтам, уый	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, фæцалх кæнын грамматикон æмбарынаедт æй ныхасы мидæг пайда кæныныл	Коммуникатив он: хи хъуыдытæ æргом кæнын, искай хъуыдытæм хъусын, аргъ сын кæнын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын. Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Раст фыссын æмæ раст дзурыныл архайын	Морфологион æвзæрстытæ; интернеты æрмæгимæ кусын
51.		Рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын	1	Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын, хи ныхасы мидæг рацыд æвзаджы иуæгтæй пайда кæныныл ахуыр кæнын; рæдыдтытæ раст кæныныл архайын	Коммуникатив он: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы	Хи ныхасы хъæд аивдæр кæнынмæ тырнын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседæ; индивидуало н бафарст; фронталон бафарст. Кæрæдзийы куыстыты хæрзхъæддзи над бæрæг кæнын

					иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		
--	--	--	--	--	---	--	--

Фиппаинæгтæ: 1. Къæлиндарон-тематикон пълан хуызæгæн лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ йæм алы ахуыргæнæгæн дæр йæ бон у ивддзинæдтæ бахæссын. Урокты хуызтæ, практикон куысты хуызтæ, УАА урочы, информацион ахуырадон фæрæзтæ алчи дæр фыссы йæхимæ гæсгæ, урочы цæмæй пайда кæны, уый хынцгæйæ. Хицæн скъолаты ирон æвзаг ахуыр кæнынæн алыхуызон сахæттæ лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ ахуыргæнæджы ивддзинæдтæ бахæссын бахъæудзæн сахæтты нымæцмæ дæр.

1. Къæлиндарон-тематикон пълан хуызæгæн лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ йæм алы ахуыргæнæгæн дæр йæ бон уивддзинæдтæ бахæссын. Урокты хуызтæ, куысты хуызтæ УАА урочы, информацион ахуырадон фæрæзтæ алчи дæр фыссы йæхимæ гæсгæ, урочы цæмæй пайда кæны, уый хынцгæйæ.

2. Къæлиндарон-тематикон пъланмæ гæсгæ 5-æм къласы фысгæ куыстыты нымæц у ахæм:
диктантæ – 4
изложенитæ – 4
сочиненитæ – 2-3 (фылдæр – хæдзармæ лæвæрд).

Фысгæ куыстытæ дæр лæвæрд цæуынц хуызæгæн: ахуыргæнæгæн йæ уавæртæм æмæ скъоладзауты зонындзинæдтæм гæсгæ йæ бон у сæ нымæцмæ ивддзинæдтæ хæссын.